

Sygn. akt II C 721/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: sekr. sąd. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K.

przeciwko Instytutowi Centrum (...) w Ł.

o zapłatę

na skutek sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 16 września 2016 roku, wydanego w sprawie o sygnaturze akt II Nc 1121/16, w zakresie kwoty 170,14 zł (sto siedemdziesiąt złotych czternaście groszy)

1. oddała powództwo;

2. zasądza od Instytutu Centrum (...) w Ł. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. kwotę 6.072 zł (sześć tysięcy siedemdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 721/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 8 września 2016 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, obejmującego zobowiązanie pozwanego Instytutu Centrum (...) do zapłaty na rzecz powoda kwoty 25.096,53 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł oraz opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. W uzasadnieniu pozwu podniesiono, iż powódka dochodzi roszczeń wynikających z zawartej z pozwanym, przez jej poprzednika prawnego, umowy z dnia 3 grudnia 2013 roku dotyczącej dostawy sprzętu medycznego. Należności wynikające z umowy zostały objęte wystawionymi przez powódkę fakturami VAT załączonymi do pozwu. Wyjaśniono, że na dochodzoną pozwem kwotę składa się należność główna z niezapłaconych i załączonych do pozwu faktur w łącznej kwocie 23.314,04 zł, kwota 611,75 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za zwłokę, ustalonych na podstawie art.56 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa za okres od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego wniesienie powództwa, dla każdej z faktur oraz kwota 170,74 zł stanowiąca równowartość 40 euro, obliczona zgodnie ze średnim kursem Narodowego Banku Polskiego obowiązującym w dniu 31 marca 2016 roku tytułem kosztów odzyskania wierzytelności, wynikająca z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

(pozew k.2-4, pełnomocnictwo k.5, odpisy z KRS k.8-11)

W dniu 16 września 2016 roku Referendarz sądowy Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, w sprawie o sygnaturze akt II Nc 1121/16, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając zgłoszone pozwem roszczenie w całości i orzekając o kosztach procesu. Odpis nakazu zapłaty doręczono pozwanemu w dniu 4 października 2016 roku.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k.49, dowód doręczenia k.50)

W dniu 17 października 2016 roku pozwany wniósł sprzeciw, w którym zaskarżył nakaz zapłaty w części – w zakresie kwoty 170,74 zł, stanowiącej równowartość 40 euro, tytułem rekompensaty za koszt odzyskania wierzytelności, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8 września 2016 roku do dnia zapłaty. Wskazał, iż powodowi przysługuje uprawnienie do żądania zwrotu kosztów procesu w kwocie przekraczającej równowartość 40 euro, która to okoliczność na mocy art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych wyłącza zasadność żądania kwoty 170,74 zł. Pozwany wniósł o rozstrzygnięcie o kosztach procesu na podstawie art. 102 k.p.c., argumentując, że Instytut nie ma środków na pokrycie kosztów sądowych, a jako instytucja non-profit pełni ważną rolę w regionie w zakresie świadczenia usług zdrowotnych. Wskazał, że jego opóźnienie w uregulowaniu należności wynika z ogólnej złej sytuacji służby zdrowia, która przelożyła się na powstanie tragicznej sytuacji finansowej pozwanego Instytutu Centrum (...) i spowodowała, że pozwany utracił płynność finansową. Jednocześnie pozwany wskazał, iż podjęto działania mające na celu restrukturyzację Instytutu, jednakże nadal znajduje się on w trudnej sytuacji finansowej.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k.51-55, pełnomocnictwo k.56, odpis z KRS k.58-63 i k.12-13)

Ustosunkowując się do stanowiska zaprezentowanego przez pozwanego, w odpowiedzi na sprzeciw, pełnomocnik powódki podtrzymał wnioski i twierdzenia zawarte w pozwie, wnosząc o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 170,74 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kwoty 4.800 zł tytułem kosztów zastępstwa radcy prawnego. Podniósł, iż rekompensata przewidziana w art.10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych jest oderwana od spełnienia jakichkolwiek dodatkowych przesłanek, poza tym, że wierzyciel spełnił swoje świadczenie oraz nabył prawo żądania odsetek i nie zależy od tego, czy wierzyciel poniósł w konkretnej sytuacji jakikolwiek uszczerbek związany ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika z opóźnieniem. Wskazał, że z uwagi na okres opóźnienia pozwanego w zapłacie za poszczególne faktury załączone do pozwu wynoszący od kilkudziesięciu do ponad stu dni, żądanie zapłaty kompensaty jest zgodne z zasadami współżycia społecznego. Podniósł, że wniosek o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż sama trudna sytuacja finansowa pozwanego nie uzasadnia zastosowania przepisu art.102 k.p.c. Ponadto, zaznaczył, że powszechnie znana trudna sytuacja finansowa służby zdrowia nie może uzasadniać przerzucania kosztów ponoszenia działalności leczniczej na rzecz powoda oraz uniemożliwiać mu odzyskanie poniesionych kosztów procesu. Wskazał także, że z przedłożonych przez pozwanego dokumentów nie wynika, aby nie był w stanie ponieść kosztów procesu. (odpowiedź na sprzeciw k.88-89 v.)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Instytut Centrum (...) w Ł., w wyniku rozstrzygnięcia postępowania przetargowego, jako zamawiający zawarł z A. W., prowadzącym działalność gospodarczą po nazwę A. W. (...) Aparatura (...) Badawcza z siedzibą w K., jako wykonawcą, umowę z dnia(...)roku na dostawę implantów wraz z akcesoriami do systemów zastawkowych do leczenia wodogłowa dla Kliniki (...). Umowę aneksowano w dniu 2 grudnia 2015 roku.

(okoliczności bezsporne; także kserokopia umowy k.19 v.-20 v, kserokopia aneksu k.19)

W dniu 1 kwietnia 2015 roku, przed notariuszem E. K., w Kancelarii Notarialnej w K., doszło do zmiany umowy spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w K.. Komandytariusz spółki (...) wniósł do spółki wkład niepieniężny w postaci części przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w K., obejmującej między innymi należności i zobowiązania wynikające z umów z kontrahentami oraz umowy z kontrahentami.

(dowód: kserokopia wypisu aktu notarialnego k.14-18)

Wykonując powyższą umowę wykonawca dostarczył Instytutowi Centrum (...) zamówiony sprzęt medyczny, wystawiając z tego tytułu faktury o numerach (...).

(okoliczności bezsporne; także kserokopie faktur (...) k.23, k.25, k.27, k.29, k.31, k.33, k.35, k.37, k.39, k.43, kserokopie formularzy cenowych k.21-21 v. oraz protokołów zużycia k.22, k.24, k.26, k.28, k.30, k.32, k.34, k.36, k.38, k.40, k.41, k.42)

W dniu 21 czerwca 2016 roku Instytut Centrum (...) dokonał zapłaty za faktury (...).

(okoliczność bezsporna, także potwierdzenie przelewu k.44)

Instytut Centrum (...) nie uregulował należności objętych fakturami VAT o numerach: (...), w związku z czym (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. pismem z dnia 23 sierpnia 2016 roku wezwała Instytut do zapłaty kwoty 24.336,18 zł, w tym kwoty 23.314,04 zł tytułem należności głównej oraz kwoty 22,14 zł tytułem skapitalizowanych odsetek, w terminie do dnia 30 sierpnia 2016 roku – pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

(okoliczność bezsporna, także wezwanie do zapłaty k.45-45 v)

Średni kurs euro Narodowego Banku Polskiego wynosił na dzień 31 marca 2016 roku 4,2684 PLN.

(okoliczność bezsporna, także tabela kursów k.47)

Na dzień 31 grudnia 2013 roku pozwany Instytut wykazał stratę w wysokości 19.911.023,12 zł netto, natomiast na dzień 31 grudnia 2014 roku strata pozwanego wyniosła 8.810.067,80 zł netto, a na dzień 31 grudnia 2015 roku 4.354.614,24 zł.

Instytut Centrum (...) na koniec 2015 roku wykazał w sprawozdaniu finansowym ujemne kapitały własne na kwotę 248.980.772,98 zł. Poziom ujemnych kapitałów wzrasta w związku ze stratami ponoszonymi w kolejnych latach obrotowych. W związku z wysokim zadłużeniem znacząco przekraczającym wartość aktywów Instytut ma problemy z bieżącym regulowaniem zobowiązań, a poziom zobowiązań przyrasta w kolejnych latach. W Instytucie podjęto działania restrukturyzacyjne, a od 2015 roku Instytut wdraża program naprawczy, na co uzyskał z Ministerstwa Skarbu Państwa pożyczkę w kwocie 10 mln zł.

Na dzień 31 stycznia 2016 roku Instytut dysponował niewykorzystaną kwotą 14.006.954,98 zł z pożyczki z Ministerstwa Skarbu Państwa.

(okoliczności bezsporne, także kserokopia opinii niezależnego biegłego rewidenta k.64-66, pismo k.67-70, bilans k.71-72 i k.76 i k.82-83, rachunek zysków i strat k.73 i k.77, zestawienie zmian w kapitale za 2015 rok k.74, za 2014 rok k.78, za 2013 rok k.84, rachunek przepływów pieniężnych w 2015 roku k.75 i za 2014 rok k.79)

Powyższy, w zasadzie niesporny stan faktyczny, został ustalony w oparciu o zgodne twierdzenia stron, a także dokumenty w postaci umowy i aneksu do niej, faktur VAT, wezwania do zapłaty, pisma do Ministerstwa Zdrowia, bilansów oraz rachunku zysków i strat. Sąd przydał pełen walor dowodowy przedłożonym w niniejszej sprawie dokumentom, bowiem w toku procesu nie ujawniły się żadne okoliczności mogące dyskredytować ich prawdziwość lub rzetelność.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, obejmującego zobowiązanie pozwanego Instytutu

Centrum (...) do zapłaty na rzecz powoda kwoty 25.096,53 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, a w przypadku wniesienia sprzeciwu wносиła o zasądzenie od pozwanego kwoty 25.096,53 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydany w dniu 16 września 2016 roku przez Referendarza sądowego Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, w sprawie o sygnaturze akt II Nc 1121/16, został zaskarżony sprzeciwem w zakresie kwoty 170,74 zł, stanowiącej równowartość 40 euro, tytułem rekompensaty za koszt odzyskania wierzytelności z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2016 roku do dnia zapłaty.

Okoliczność ta determinuje zakres orzekania przez Sąd w niniejszej sprawie. Albowiem, jak wynika z przepisu art.504 § 2 k.p.c., nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, przeciwko któremu w całości lub w części nie wniesiono skutecznie sprzeciwu, ma skutki prawomocnego wyroku. Natomiast, zgodnie z art.505 § 1 k.p.c., w razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym traci moc, a przewodniczący wyznacza rozprawę i zarządza doręczenie powodowi sprzeciwu razem z wezwaniem na rozprawę. W świetle § 2 powołanego przepisu nakaz zapłaty traci moc w części zaskarżonej sprzeciwem.

W konsekwencji, w niniejszej sprawie, nakaz zapłaty z dnia 16 września 2016 roku stracił moc jedynie w zakresie kwoty 170,74 zł, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8 września 2016 roku do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie uprawomocnił się.

Jednocześnie, zgodnie z ugruntowanym w doktrynie i orzecznictwie stanowiskiem, na skutek zaskarżenia nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym choćby w części, upada także rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w owym nakazie. Pozwany wносиł o nieobciążanie go kosztami procesu na podstawie art.102 k.p.c.

Ustawa z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2013 roku poz. 403 ze zm.) wprowadziła do polskiego porządku prawnego nowy instrument, którego celem jest zwrot wierzycielowi kosztów, które poniósł w związku z dochodzeniem należnej mu od dłużnika kwoty. W art. 10 przywołanej ustawy, w brzmieniu znajdującym zastosowanie do transakcji handlowych zawartych przed 1 stycznia 2016 roku, przewidziano bowiem, iż od dnia nabycia przez wierzyciela uprawnienia do naliczania odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikającej z umowy przysługiwać mu będzie, bez konieczności wezwania, kwota tak zwanej stałej rekompensaty w wysokości, wyrażonej w złotych, równowartości kwoty 40 euro, obliczonej według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne. W przypadku, gdy koszty odzyskania należności, czyli wydatki, które poniósł wierzyciel dochodząc należnej mu kwoty, przekroczą kwotę stałej rekompensaty, wierzyciel uzyskuje możliwość dochodzenia na drodze sądowej zwrotu wszelkich wydatków, jakie poniósł w związku z próbą odzyskania należności, w tym kosztów postępowania sądowego, pomniejszonych o tę kwotę (art. 10 ust. 2 cytowanej ustawy).

W przedmiotowej sprawie, poza sporem stron pozostawała kwestia warunków jakie muszą zostać spełnione, aby wierzycielowi przysługiwało prawo do wskazanej rekompensaty. Kwestię sporną stanowiło to, czy w znajdującym zastosowanie w niniejszym procesie brzmieniu przepisu art.10 ust.2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, wierzycielowi przysługuje uprawnienie do otrzymania zarówno całych poniesionych kosztów postępowania sądowego, jak i rekompensaty stanowiącej równowartość 40 euro.

Jak wynika z treści omawianego przepisu art.10 ust.2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, w wypadku dochodzenia przez wierzyciela zapłaty kosztów dochodzenia wierzytelności w wysokości przekraczającej kwotę 40 euro, nie może on żądać dodatkowo zapłaty stałej rekompensaty, na co wskazuje nie tylko wykładnia językowa, lecz również interpretacja systemowa.

W judykaturze i piśmiennictwie, przyjmuje się, że przewidziane w art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, uprawnienie wierzyciela jest oderwane od spełnienia przez niego dodatkowych warunków poza tym, że spełnił on swoje świadczenie oraz nabył prawo do żądania odsetek. Jednocześnie, prezentowany jest pogląd, który Sąd Rejonowy dla Łodzi –Widzewa w pełni podziela, iż w przypadku kiedy wierzyciel poniósł wyższe koszty dochodzenia

swej wierzytelności przysługuje mu zwrot owych uzasadnionych kosztów, w praktyce obejmujących na ogół koszty procesu, pomniejszonych o kwotę 40 euro. Skoro zatem, wierzyciel uzyskuje zwrot pełnych kosztów procesu, brak jest podstaw do zasądzenia na jego rzecz rekompensaty stanowiącej równowartość 40 euro. Albowiem, jak wynika z przepisu art.10 ust.2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, wszelkie wydatki, jakie wierzyciel poniósł w związku z próbą odzyskania należności podlegają pomniejszeniu o kwotę 40 euro.

W przypadku wytoczenia powództwa koszty dochodzenia roszczeń – także koszty procesu są pomniejszone o kwotę 40 euro, o ile została ona wcześniej uiszczona. Stwierdzenie to prowadzi do przyjęcia, iż w przypadku zasądzenia kosztów procesu, kwota ta nie może być odjęta, jeżeli nie była wcześniej uiszczona, ale także w takim przypadku nie można jej zasądzić, jako że nie została odjęta od kosztów postępowania sądowego. W przeciwnym wypadku dłużnik poniósłby kwotę 40 euro dwukrotnie – raz w ramach całości zasądzonych kosztów (nie pomniejszenie kosztów o tę kwotę), a drugi raz w sytuacji zasądzenia jej tytułem rekompensaty.

W ocenie Sądu, treść art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 roku nie pozwala na dokonanie innej interpretacji, jest bowiem w tym zakresie jasna. Wykładnia prowadząca do wyniku, iż zasądzone koszty postępowania powinny zostać powiększone o kwotę 40 euro, nawet jeśli przekraczają tę kwotę byłyby więc wykładnią contra legem.

Taka interpretacja uwzględnia przepisy kodeksu cywilnego odnoszące się do naprawienia szkody spowodowanej nienależytym wykonaniem zobowiązania, które w ocenie Sądu Najwyższego winny mieć wówczas zastosowanie (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 grudnia 2015 roku, III CZP 94/15, opubl. OSNC 2017 rok, poz.5). We współczesnej cywilistyce nie budzi bowiem wątpliwości stanowisko, iż podczas kompensacji uszczerbku majątkowego niedopuszczalne jest przyznanie odszkodowania przenoszącego wartość samej szkody, gdyż doprowadziłoby to do bezpodstawnego wzbogacenia wierzyciela. Wymaga wskazania, iż roszczenie z art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych stanowi w istocie zryczałtowane odszkodowanie należne wierzycielowi z tytułu konieczności podjęcia czynności zmierzających do uzyskania płatności od dłużnika, a więc gdy koszty poniesione przez wierzyciela przewyższają kwotę stałej rekompensaty – nie jest możliwe żądanie zapłaty dodatkowo, obok rzeczywiście poniesionych kosztów, kwoty 40 euro, ponieważ byłoby to niezasadne świadczenie ponad uszczerbek wierzyciela. W świetle powyższego należy stwierdzić, iż w przedmiotowej sprawie dochodzenie przez powoda zwrotu kosztów postępowania przewyższających równowartość stałej rekompensaty wyłącza uprawnienie powoda do żądania równowartości 40 euro.

Powyższe jednolite stanowisko jest prezentowane w orzecznictwie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi oraz Sądu Okręgowego w Łodzi (tak między innymi Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 27 września 2016 roku w sprawie III Ca 485/16, w wyroku z dnia 31 lipca 2016 roku, w sprawie III Ca 619/15, w wyroku z dnia 21 lipca 2015 roku, w sprawie III Ca 618/15).

Za taką wykładnią przepisu art.10 ust.2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 roku przemawia także jego nowelizacja dokonana ustawą z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 roku poz. 1830), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku i zgodnie z jej art.55 znajduje zastosowanie do transakcji handlowych w rozumieniu ustawy zawartych po dniu 1 stycznia 2016 roku. Albowiem, gdyby przed nowelizacją powołanego przepisu wierzycielowi przysługiwał zwrot wszystkich uzasadnionych poniesionych kosztów dochodzenia wierzytelności i jednocześnie rekompensata w kwocie 40 euro, zbędne byłoby dokonywanie zmiany owego przepisu i nadanie mu brzmienia zgodnie z którym wierzycielowi oprócz kwoty 40 euro (przewidzianej w ust.1 art.10 ustawy), przysługuje również zwrot, w uzasadnionej wysokości, poniesionych kosztów odzyskiwania należności przewyższających tę kwotę (art.10 ust.2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych).

Dodatkowo wskazać należy, iż w ocenie Sądu, dochodzenie przez wierzyciela uzyskującego zwrot całych poniesionych kosztów procesu, dodatkowo równowartości 40 euro nosi w świetle art. 5 k.c. znamiona nadużycia prawa podmiotowego. Zwłaszcza mając na uwadze charakter prowadzonej przez pozwanego działalności, zakres

świadczonych usług oraz podjęcie działań zmierzających do restrukturyzacji placówki medycznej oraz przyczynę problemów finansowych pozwanego. Zgodnie z art.5 k.c., nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W rezultacie, w tym zakresie powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie na podstawie przepisu art. 100 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu, nakładając na stronę pozwaną jako przegrywającą obowiązek zwrotu wszystkich kosztów poniesionych przez powoda. Albowiem, powód uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania – w zakresie kwoty 170,74 zł.

Na koszty procesu poniesione przez powoda i zasądzone od pozwanego złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.255 zł, opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 4.800 zł (ustalone na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 8 września 2016 roku).

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie przepisu art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Rozstrzygając wniosek strony pozwanej o nie obciążanie jej kosztami procesu, Sąd zważył, iż w art. 102 k.p.c. ustawodawca odwołuje się do pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”. Takie sformułowanie wprawdzie nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajdzie zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, zastosowanie reguł ogólnych k.p.c. dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione. Podkreślić należy, że zastosowanie przez sąd art.102 k.p.c. powinno być bowiem oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej) stron. Okoliczności te powinny być nadto oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 roku, II CZ 223/73, Lex nr 7379).

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie, nie zachodzą szczególne okoliczności, o których mowa w przepisie art.102 k.p.c.

W szczególności, fakt, iż pozwany znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej nie może przesądzać o odstąpieniu od zasądzenia od niego zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda wygrywającego proces. Pozwany jest podmiotem uczestniczącym w obrocie gospodarczym i winien liczyć się z tym, że brak terminowej realizacji ciężących na nim zobowiązań skutkować będzie występowaniem przez wierzycieli na drogę postępowania sądowego. Instytut nie wykazał, aby w niniejszej sprawie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek przemawiający za nieobciążaniem strony przegrywającej proces jego kosztami. Przedłożone przez pozwanego dokumenty wskazują na jego sytuację finansową do stycznia 2016 roku. Nie obrazują natomiast stanu aktualnego i nie pozwalają na ocenę czy obecnie pozwany jest w stanie ponieść obciążającego o koszty procesu. Dodatkowo jak wynika z przedłożonych dokumentów, na dzień 31 stycznia 2016 roku Instytut dysponował niewykorzystaną kwotą 14.006.954,98 zł z pożyczki z Ministerstwa Skarbu Państwa. Zaś, jak wiadomo Sądowi z innych postępowań z udziałem pozwanego, Instytut podjął starania, aby zaoszczędzone środki zostały przesunięte na spłatę bieżących zobowiązań. Natomiast, wieloletnia zła sytuacja finansowa Instytutu i problemy z finansowaniem służby zdrowia w Polsce nie mogą obciążać powoda dochodzącego swych praw na drodze sądowej. Nie obciążenie pozwanego przegrywającego proces jego kosztami

skutkowałyby de facto ich przerwaniem na powoda, który go wygrał, co w realiach niniejszego postępowania nie znajduje uzasadnienia.